

نحوه صدور دستورها و آراء قضایی در امور کیفری

(آیین دادرسی کیفری کاربردی)

مؤلف

سعید امیری

انتشارات جنگل

سرشناسه : امیری، سعید، ۱۳۵۳ -
 عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام
 عنوان و نام پدیدآور : نحوه صدور دستورها و آراء قضایی در امور کیفری (آیین دادرسی کیفری کاربردی) / مؤلف: سعید امیری.
 مشخصات نشر : تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۱۹۲ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۱-۹۹۷-۶
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
 موضوع : قانون کیفری - - ایران
 موضوع : آیین دادرسی - - ایران
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۱ ۳۸۰۰ / الف ۸۳ / KMHT
 رده‌بندی دیویی : ۳۴۵ / ۵۵۰
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۰۰۶۰۲۱

عنوان کتاب: نحوه صدور دستورها و آراء قضایی در امور کیفری

تألیف: سعید امیری

ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۲

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۱-۹۹۷-۶

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۴۸۶۱۱۵ - ۹ - ۶۶۴۸۲۸۳۰

[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

۰۳۱۱ - ۳۲۰۵۰۶۷ - ۳۲۰۳۸۰۰ - ۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول: نحوه رسیدگی شکلی به جرایم به طور کلی

- ۲ گفتار اول: تعریف آیین دادرسی کیفری
- ۲ الف - مقررات آیین دادرسی
- ۲ گفتار دوم: مقایسه دعوای عمومی و خصوصی
- ۳ گفتار سوم: موانع تعقیب دعوای عمومی
- ۳ الف - عدم شکایت شاکی
- ۳ ب - مصونیت
- ۳ پ - اناطه کیفری
- ۴ ت - جنون بعد از ارتکاب جرم
- ۵ گفتار چهارم: موارد سقوط دعوی عمومی
- ۵ الف - فوت متهم
- ۵ ب - گذشت شاکی
- ۵ پ - عفو
- ۵ ت - نسخ مجازات به موجب قانون لاحق
- ۵ ث - اعتبار امر مختومه
- ۵ ج - مرور زمان
- ۶ چ - صغر
- ۷ ح - جنون متهم
- ۸ گفتار پنجم: نحوه تحقیق از جرایم
- ۸ ۱ - اقدامات بعد شکایت یا گزارش
- ۸ الف - صحنه جرم
- ۹ ب - نحوه حفظ صحنه جرم
- ۹ پ - نحوه بررسی صحنه جرم
- ۹ - یادداشت برداری از صحنه جرم
- ۹ - عکس برداری از صحنه جرم
- ۱۰ - سایر موارد صحنه جرم

۱۱	۲- چگونگی تشکیل یک پرونده جزایی
۱۵	۲-۱- احضار و جلب متهم
۱۹	۲-۲- نیابت قضایی
۲۲	۲-۳- احاله
۲۳	۳- اقدامات بعد از دستگیری متهم
۲۳	۳-۱- هویت و مشخصات متهم
۲۷	۳-۲- تفهیم اتهام
۲۷	۳-۳- قرار تأمین
۲۷	۳-۳-۱- قرار التزام با قول شرف
۲۸	۳-۳-۲- قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام
۲۸	۳-۳-۳- قرار كفالت
۳۰	۳-۳-۴- قرار وثیقه
۳۷	۳-۳-۵- بازداشت موقت
۳۹	۳-۳-۶- قرار عدم خروج متهم از کشور
۴۱	۳-۳-۷- قرار تأمین خواسته
۴۲	۴- کشف جرم دیگر در حین رسیدگی و انجام تحقیقات
۴۲	ت- صدور قرار نهایی
۴۲	۱- قرار عدم صلاحیت
۴۲	انواع صلاحیت
۴۲	- صلاحیت محلی
۴۳	- صلاحیت ذاتی
۴۳	- صلاحیت نسبی
۴۵	۲- قرار موقوفی تعقیب
۴۶	۳- قرار منع تعقیب
۴۸	۴- قرار مجرمیت
۵۱	۵- قرار ترک تعقیب
۵۳	۶- قرار تعلیق تعقیب
۵۴	۷- قرار امتناع از رسیدگی
۵۵	گفتار ششم: اوقات
۵۶	الف- وقت مقرر یا رسیدگی
۵۶	ب- وقت احتیاطی یا نظارت

پ- وقت فوق العاده.....	۵۶
ت- وقت رسیدگی خارج از نوبت.....	۵۷

فصل دوم: نحوه رسیدگی عملی به جرایم به تفکیک نوع جرم

گفتار اول: جرایم علیه تمامیت جسمانی و شخصیت معنوی اشخاص.....	۶۰
الف- جرایم علیه تمامیت جسمانی اشخاص.....	۶۰
۱- ضرب و جرح عمدی.....	۶۰
۲- تصادف منتهی به فوت و جرح.....	۶۳
۳- سقط جنین.....	۷۲
۴- ضمان پزشک.....	۷۴
۵- نزاع دسته جمعی.....	۸۰
۶- حوادث حین کار.....	۸۳
ب- جرایم علیه تمامیت معنوی اشخاص.....	۸۴
۱- توهین به اشخاص عادی و مأموران دولتی.....	۸۴
۱-۱- توهین به اشخاص عادی.....	۸۴
۱-۲- توهین به مأموران.....	۸۶
۲- افترا.....	۸۷
۳- نشر اکاذیب.....	۸۸
۴- افشا راز شغلی.....	۸۹
۵- تهدید ساده.....	۹۱
۶- آدم ربایی.....	۹۴
۷- قذف.....	۹۵
۸- ورود به عنف و تهدید به منزل مسکونی.....	۹۶
۹- ورود مأمورین دولتی به صورت غیر قانونی به منازل اشخاص.....	۹۸
گفتار دوم: جرایم علیه اموال و مالکیت.....	۹۹
۱- سرقت.....	۹۹
۲- خیانت در امانت.....	۱۰۵
۳- تخریب.....	۱۰۶
۳-۱- تخریب اموال.....	۱۰۶
۳-۲- تخریب اسناد غیر دولتی و دولتی.....	۱۰۷
۴- تصرف عدوانی- ممانعت از حق و مزاحمت ملکی (دعاوی ثلاث).....	۱۱۰

- ۱-۴- تصرف عدوانی..... ۱۱۰
- ۲-۴- مزاحمت ملکی..... ۱۱۴
- ۳-۴- ممانعت از حق..... ۱۱۷
- ۵- تصرف عدوانی- ممانعت از حق و مزاحمت بعد از اجرای حکم..... ۱۱۸
- ۶- سهل انگاری و اهمال در حفظ و نگهداری حیوان منتهی به ایراد خسارت..... ۱۲۰
- ب- جرایم علیه اموال و مالکیت در قوانین متفرقه..... ۱۲۱
- ۱- صدور چک پرداخت نشدنی..... ۱۲۱
- ۲- انتقال مال غیر..... ۱۲۴
- گفتار سوم: جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی..... ۱۲۷
- الف- جرایم علیه امنیت..... ۱۲۷
- ۱- فعالیت تبلیغی علیه نظام یا به نفع گروه‌ها و سازمان‌های مخالف نظام..... ۱۲۷
- ۲- محاربه و افساد فی الارض..... ۱۲۹
- ۳- تهدید و قدرت نمایی با اسلحه..... ۱۳۱
- ۴- اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم..... ۱۳۲
- ۵- تمرد..... ۱۳۳
- ب- جرایم علیه آسایش عمومی..... ۱۳۵
- ۱- جعل و تزویر..... ۱۳۵
- ۲- رشاء و ارتشاء..... ۱۳۷
- ۳- فک پلمب محل و اشیا..... ۱۳۹
- گفتار چهارم: جرایم علیه تکالیف خانوادگی و منافی عفت و اخلاق عمومی..... ۱۴۰
- ۱- ترک انفاق همسر و فرزندان..... ۱۴۱
- ۲- توزیع تصاویر و فیلم‌های مستهجن و مبتذل..... ۱۴۵
- ۳- برپایی مراکز فساد و فحشا..... ۱۴۶
- ۴- روابط نامشروع و عمل منافی عفت غیر از زنا..... ۱۴۷
- ۵- مزاحمت تلفنی..... ۱۴۸
- گفتار پنجم: سایر جرایم..... ۱۵۱
- ۱- جرایم علیه محیط زیست..... ۱۵۱
- ۲- اهمال و سهل انگاری منتهی به فرار متهم..... ۱۵۳
- ۳- مواد مخدر و روانگردان..... ۱۵۴
- ۴- شرب خمر..... ۱۵۵
- ۵- تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها..... ۱۵۷

۱۶۰	۶- قاچاق کالا
۱۶۱	۷- شهادت دروغ
۱۶۲	۸- ربا
۱۶۵	ضمایم
۱۷۳	منابع و مآخذ

پیشگفتار

کتاب حاضر مجموعه تلاش و تجارب عملی این حقیر حدود شش سال کار در دادسرا می‌باشد که متأسفانه یکی از مشکلات بیشتر اشخاص بعد از اتمام دوره‌ی کارآموزی قضایی با آن مواجه هستند نحوه تنظیم و تحریر دستورهای قضایی و اجرای آن اوامر توسط ضابطان دادگستری و اداره‌ها و شرکت‌ها می‌باشد و در این زمینه کتب اندک نگارش شده و قبل از تصدی شغل قضا در دوره کارآموزی بنده به منظور دستیابی به چنین منبعی تلاش زیادی نمودم و برخی از اساتید اعتقاد داشتند، تهیه دستورهای قضایی با توجه به شرایط خاص هر پرونده امکان‌پذیر نمی‌باشد. در حالی که اعتقادم بر این است با توجه به اینکه هر جرمی دارای عناصر خاص مجرمانه می‌باشد و قضات محترم بر این اساس همیشه اهتمام و سعی دارند این عناصر را در هر پرونده‌ای احراز و با عمل متهم تطبیق کنند لذا به نظر می‌رسد بر اساس چارچوب خاص و از پیش تقریباً تعیین شده دستورهای قضایی معین در رابطه با هر جرم قابل تهیه و تدوین می‌باشد و کتابی که در حال حاضر پیش روی خوانندگان گرامی می‌باشد سعی شده از مطالب تئوری و نظری دور باشد و بیشتر مسایل عملی و کاربردی دادسراها و دادگاه‌ها را که شیوع بیشتری دارد را مطرح شده است و به علت وقت کمی که در دادسرا و دادگاه‌ها وجود دارد و کثرت پرونده‌ها و ازدحام مردم فرصت و مجال کافی به منظور اندیشیدن و تفکر بهینه در ارتباط با نگارش دستورهای قضایی که متأثر از عناصر تشکیل‌دهنده هر جرم می‌باشد پیدا نخواهد شد کتاب حاضر شامل ده‌ها دستور در ارتباط با جرائم مختلف و آراء نهایی و قرارهای اعدادی متنوع می‌باشد و تمام سعی و تلاش بنده این بوده که محتوای کتاب مستند به مواد قانون و با توجه به موضوعات عملی به رشته تحریر در آمده و بدون شک این کتاب دارای نواقص متعددی می‌باشد که انشاءالله علمای حقوق و صاحب‌نظران به ویژه صاحبان منصب ولایی قضا با ارسال نظرات مفید و مؤثر در این را زمینه بنده را از اظهارات خویش بهره‌مند نمایند در ضمن از تمامی دوستان و همکاران قضایی و آقای بهنام ریخته‌گر که با راهنمایی ارزشمند خود مرا در این نوشتار یاری نمودند کمال تشکر دارم.

مقدمه

اولاً- دستور قضایی می‌بایست منجز صریح و جزئی و مشخص باشد و از دادن دستورات کلی و مبهم به مراجع انتظامی خودداری شود به عنوان مثال پرونده و یا شکواییه عیناً به منظور انجام تحقیقات مقدماتی به کلانتری اعاده گردد.

ثانیاً- دستورهای قضایی به صورت بند، بند و شماره‌بندی شده باشد تا هم ضابطان دادگستری به وظیفه خود آگاه باشند و موجب سردرگمی آنها در اجرای اوامر قضایی نشود و هم زمینه سوءاستفاده و کم‌کاری مراجع انتظامی نگردد چرا که اگر دستورها به صورت شماره‌بندی شده نباشد ممکن است نیروی انتظامی به علت کثرت کار یا هر علت دیگر بعضی از دستورها را انجام ندهند و همین امر باعث اطاله دادرسی که با اصل سرعت در امور کیفری به خصوص در دادرسی در تضاد باشد مثلاً در خصوص حوادث رانندگی بدین شکل باید عمل گردد.

۱- مصدوم به منظور تعیین نوع و میزان صدمات و علت آن با احراز هویت به پزشکی قانونی معرفی شود.

۲- وسایل نقلیه در جای مناسب نگهداری شوند.....

ثالثاً- از تفویض مطلق اختیارات مختص قضایی به ضابطین دادگستری می‌بایست خودداری نمود مثلاً متهم احضار در صورت عدم حضور جلب و چنانچه خود را از دید مأموران مخفی می‌نماید اجازه ورود به مخفی‌گاه در شبانه‌روز اعطاء می‌گردد چرا که تشخیص عذر موجه در صورت احضار و عدم حضور با قاضی رسیدگی کننده می‌باشد و خارج از حیطه اختیارات مراجع انتظامی می‌باشد مستفاد از مواد ۱۱۶ و ۱۱۷ قانون آیین دادرسی کیفری.

رابعاً- حتی‌الامکان از دادن دستورهای طولانی در یک‌جا و در زمان کوتاه به علت کثرت کار به مراجع انتظامی خودداری شود.

خامساً- از نوشتن دستورهای قضایی پشت شکواییه یا برگ گزارش نیروی انتظامی خودداری و اجتناب شود و دستور قضایی در اوراق جداگانه و روی کاغذهای آرم‌دار قوه قضاییه صورت گیرد و نوشتن دستور پشت برگه نه تنها تخلف انتظامی محسوب می‌شود بلکه در صورت اشتباه در نگارش و یا چنانچه قاضی به هر دلیل بعد از نوشتن امر قضایی قصد تغییر آن را داشته باشد نمی‌تواند از آن عدول کند در حالی که اگر جداگانه نوشته شود به راحتی قابل تغییر می‌باشد و همچنین خط زدن دستور ثبت برگه یا گزارشی مرجع انتظامی صورت خوشایندی ندارد.

سادساً- برای انجام دستورها و از سوی مراجع انتظامی یا سایر ادارات مدت زمانی معقول تعیین شود تا رسیدگی به پرونده‌ها و اتخاذ تصمیم قضایی در اسرع وقت صورت گیرد.